

Lars Gule har imøtegått innvandringsmotstandere og islamkritikere på nett, blant dem Anders Behring Breivik. I boken *Ekstremismens kjennetegn* vil han tydeliggjøre ekstremismefenomenet, og samtidig gi verktøy til dem som ønsker å møte ekstreme synspunkter på nett. FOTO: TRYGVE INDRELI

– Ord virker og har konsekvenser, sier forfatter og samfunnsdebattant Lars Gule. – En del av ytringsansvaret er å tenke igjennom det man sier. Det er ikke noe mystisk med dette, men normal folkeskikk.

Advarer mot ord som forgifter

YTRINGSFRIHET

CATHRINE ELNAN

I Lars Gules nye bok, *Ekstremismens kjennetegn*, beskriver samfunnsdebattanten Gule ulike former for ekstremisme og gir råd til dem som ønsker å konfrontere ekstremismen i nettdebattene.

Hvilken sammenheng finnes det mellom ekstreme meninger, ytringer og handlinger? Gule knytter svaret til det til tider utskjelte ordet *ytringsansvar*. Forskeren slår fast at vi alle har et klart og uomtvistelig ytringsansvar.

– Men det går ikke på bekostning av ytringsfriheten. Man kan ikke si hva som helst, uten å ha faktabelegg for det, sier Gule.

Større påvirkning

I en tid da debattene lever videre i lange kommentarer på nettet, tror Gule at grupper med ekstreme virkelighetsoppfatninger kan få større innflytelse. Det skjer først og fremst ved at språkbruken på nettet påvirker retorikken til den allmenne, offentlige debatten.

➤ Man kan ikke si hva som helst, uten å ha faktabelegg for det.

Lars Gule

Fakta

Lars Gule

- ▶ Norsk filosof, samfunnsdebattant og postdoktorstipendiat ved Høgskolen i Oslo og Akershus.
- ▶ Han har særlig arbeidet med politisk filosofi, Midtøsten-problematikk, islam og menneskerettigheter.
- ▶ Var fra 2000 til 2005 generalsekretær i Human-Etisk Forbund.

– Helt konkret: Hvis man klarer å prege et politisk spørsmål med ekstrem språkbruk, vil disse begrepene bestemme vår oppfatning og forskyve virkelighetsforståelsen. Hvis man klarer å etablere snikislamisering som en term, vil det generelle synet på muslimer og islam også flytte seg.

Giften siver inn

En hardere språkbruk har gjort befolkningen mer fiendtlig innstilt til innvandrere, ifølge Gule.

– Retorikken har gjort nordmenn mer innvandrings skeptiske. En ekstrem retorikk utvikles i kommentarfeltene og på ytterliggående nettsteder. Noen politikere har overtatt denne språkbruken og tatt den inn i det offentlige ordskiftet. Slik siver giften inn i en større opinion. Her kan jeg godt komme med konkrete eksempler: Både Siv

Jensens bruk av ordet *snikislamisering* og Christian Tybring-Gjeddes kronikk «Drømmen om Disneyland».

– Det skaper konflikt og konfrontasjon der det ikke trenger å være det, og der det heller ikke er grunnlag for konflikt. Man skaper en økt polarisering mellom majoritet og minoritet.

– Er ikke uenighet og konfrontasjon i det offentlige ordskiftet en viktig del av et åpent demokrati?

– Jo, men alle har et ansvar for å formidle sannhet og korrekt informasjon. Politikerne kan ikke spre uriktige, ubegrunnede påstander.

– Hvem bestemmer hva som er sant? – Vitenskapen. I vid forstand.

– Og du mener det finnes én vitenskapelig sannhet?

– Ja, det gjør det. Å si noe annet vil være å undergrave våre beste kunnskaper som er frembrakt av vitenskapen.

Ekstremismens kjennetegn skal også fungere som en slags bruks- eller håndbok i hvordan man kan debattere mot ekstremister på nett. Gule råder leserne til ikke å skjelle ut meningsmotstanderne og holde seg unna nedsettende ordbruk.

I en av Aftenpostens nettdebatter bruker du uttrykk som «tosk», «er du dum, eller?». Går ikke det på tvers av rådene du gir til dine egne lesere?

– Jeg bruker en del folkelige uttrykk, og det er ikke alltid like lett å følge egne regler. Men det blir dørgende kjedelig hvis man bare skal bruke et akademisk språk.

Hva gjør en slik tone med resten av debatten?

– Det bidrar til at flere følger debatten. En hard debatt er mer interessant. Det kan være en vanskelig balansegang, og noen ganger trækker man over grensen. Helt sikkert jeg også. De som går inn i en nettdebatt, må tenke over hva de sier, og når de sier det. Det er en del av ytringsansvaret.

– En begrensning av ytringsfriheten

Siv Jensen, partileder og parlamentarisk leder i Frp.

– Lars Gule legger opp til en begrensning i ytringsfriheten FrP ikke er enig i. Ved ikke å snakke om manglende integrering eller utfordringer vi har i møtet med radikal islam, så vil mistroen og konfliktene øke. Det er kvalitetstegn at vi klarer å ha politisk debatt om alle sider ved

samfunnet. Når samfunnet stilltiende tilpasser seg særkrav fra ytterliggående islamske grupper er det snikislamisering. Gule er muligens tilhenger av at skolen skal innføre kjønnsdelt undervisning av religiøse årsaker, det er ikke Frp. Å unnlate å snakke om det er et knefall for radikalisme.